

Illitás
letében
leghasznos
minden
és szép

at
al
an
ner
házban
12.
tek.
Szolid

et
Arad,
közközlet

aját ér-
rek
atosabb

Iskolai
zletek:
5. a fő-
Begele

ija,
6 alatt

24
rán at
Erdély
több re-
trada
n 431.
ök!
itelben.

ok!
cs

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kolozsvár, St. Eron
utca (Brassai-utca) 18
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal:
177, 228 és 1047
K. H. Sz. — — — 235

Előfizetési árak
Egy hónapra — — — 40
Egy évre — — — 480

Robert
J. Din

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

1918 november 30 Kedd

Kolozsvár * IX. évfolyam * 264. szám

5687 Kiszlív 24

ELŐFIZETÉSI ÁR
Romániában

Egész évre — — — 10
Félévre — — — 5
Negyedévre — — — 3
Egy hónapra — — — 1
Az előfizetési ára „Föld-
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejellel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — — — 40
Egy évre — — — 480

Megtagadták a kolozsvári zsidó liceumok nyilvánossági jogának visszaadását

(Uj-Kolozsvár, november 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hat esztendő óta visszkodik a kolozsvári Tarbut két gimnáziuma a különböző iskolatörvényekkel és iskolarendeltekkel. Működésének első hét esztendőjét viszonylagos nyugalomban tudta meg az új zsidó generáció felnevelésének szentelni, de a liberális rezsim első évében Anghelescu közoktatásügyi miniszter elkobozta az iskola nyilvánossági jogát és azóta az iskola fentartók állandó harcban állnak a nyilvánossági jogért.

Az iskola pontosan eleget tett az Anghelescu-törvény idevágó paragrafusainak és annak alapján az előirt módon a consiliul permanenthez fordult az iskola nyilvánossági jogának visszaadásáért.

A választások idején a kolozsvári zsidóság egyetemes a Zsidó Választási Blokk célkitűzéseitől eltérőleg az „iskoláért” jelszóval loyális támogatást kötötte le a kormányra és annak hangvételével igyekezett tömeget szerezni a maga frakciójának, hogy a támogatásért a Tarbut vissza fogja kapni nyilvánossági jogát, sőt akadtak olyanok is, akik azt hirdették, hogy a nyilvánossági jog már az iskola kezében van.

Ere a kísérletre szomorúan cáfolt rá a közoktatásügyi minisztérium megánoktatásügyi vezérigazgatójának 68500/1926 számú rendelete, amely ma érkezett meg a Tarbut igazgatójához. A legújabb jogfosztó rendelet szóról szóra való fordítását itt adjuk:

- Igazgató ur!
- Arra a kérésükre, hogy iskoláknak nyilvánossági joga engedélyezessék, tudomására hoztuk, minthogy megállapítást nyert,
1. az iskola helyisége teljességgel alkalmatlan, egészségtelen és rosszkarban van,
 2. egyik gimnáziumnak sincs megfelelő számú képesített tanára,
 3. sem az igazgatóknak, sem az igazgatónőknek, sem a tanestületnek nincs meg a törvény által előirt működési engedélye,
 4. a két gimnázium közös taneszköze nem elegendő, a butorzata pedig régi és nem ki elégítő,
 5. az iskola könyvtára néhány brosúrából áll,
 6. nincs az iskolának tornaterme,
 7. az iskola fejlődése minimum, a növendékek nagy része igen kevésbé járatos a román nyelvben,

a miniszter a Consiliul Permanent 1374-1926. számú avizójának megfelelően visszautasítja gimnáziumaik nyilvánossági jogáért beadott kérését. A két gimnázium az 1926-27. tanévben törve lesz, hogy mint tisztán magániskola jellegű nyilvánossági jog nélkül működjenek az a feltétellel azonban, hogy teljességgel alkalmazkodni fog a megánoktatási törvényhez és szabályrendeletéhez.

Eddig szól Nae Dumitrescu vezérigazgató urnak legújabb rendelete, amelyben az iskolafentartó egyesület természetesen nem nyugodhatik bele. Nem nyugodhatik bele pedig azért, mert:

Először: való igaz ugyan, hogy az állandó végzésnek hitelt Tarbut nem tudta még felépíteni az iskola múlt épületét, de a mai épülete kifogástalanul alkalmas iskolának, tökéletesen higiénikus és nagyon sok állami iskola sokkal gyöngébb épületbe van elhelyezve, mint a Tarbut két gimnáziuma.

Másodszor: a tanári kar összetétele minden követelménynek megfelel. A tanári kar legnagyobb része román tanárokból áll, akik a Tarbuton kívül részben a Barittu állami gimnáziumban tanítanak, részben lectorok az egje-

temen, így a képtelenség ellen nem lehet kifogása a közoktatásügyi részorotnak.

Harmadszor: úgy az igazgatóknak, mint az igazgatónőknek, valamint az egész tantesületnek megvolt és megvan a törvény által előirt működési engedélye.

Negyedszor: igaz ugyan, hogy a taneszközök, illetőleg a tanügyi felszerelésnek némi hiányosságai vannak, ez azonban annak tulajdonítható, hogy az iskola normális életét a legkülönbözőbb végzőlő rendeletek állandóan keresztülszabták, de ettől eltekintve, az iskola öteszterd-i haladékat kapott hivatalosan a minisztériumtól, hogy ezeket a hiányosságokat pótolja. Ebből az öt esztendőből még egy esztendő sem telt el egészen.

Ötödik: van olyan könyvtára a Tarbutnak, mely egy középiskola igényeinek teljesen megfelel. Természetes, ha az iskola nyugodtan dolgozhatna, úgy a könyvtára is erőteljesen gyarapodhatna.

Hatodszor: a tornaterem hiánya üres frázis, mert a Tarbut tudvalevőleg külön tornaterem nélkül is mintatornász gárdát nevel.

Hetedik: az érettségi vizsgán tizenöt

A király kétszer fogadta kihallgatáson vasárnap Averescu miniszterelnököt

Ófelsége egészségi állapota kielégítő. A minisztertanács szigorúan eljár a kormányrendeleteket végre nem hajtó közegek ellen. A liberálisok ploesti gyűlésén Tatarescu élesen kikelt a politikai szeszélyek ellen

(Bucuresti-Bukarest, november 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Felhivatalosan közlik, hogy Averescu tabornok vasárnap újabb kihallgatáson jelent meg a királynál, akinek egészségi állapota teljesen kielégítő. Ófelsége a hét folyamán más minisztereket is fog fogadni.

A kormány tagjai tegnap minisztertanácsra ültek össze, amelyek végeztével a következő hivatalos kommunikét adták ki:

„A minisztertanács approbálta azt a törvényjavaslatot, amely a Vitéz Mihály rend lovagjait részére földet sajátította ki. A rend mindegyik tagja 25 hektar földet fog kapni.

Ezután elhatározta a minisztertanács, hogy szigorú intézkedéseket fog életbeléptetni azok ellen a felelőtlen tényezők ellen, amelyek nem veszik tekintetbe a miniszterek, sőt a minisztertanács határozatait.

Végül kimondotta a minisztertanács, hogy a kadilateri ostromállapotot lényegesen enyhíteni fogja és hogy a kadilateri törökök között, akik földjüket eladják és kivándorolnak Anatóliába, propagandát fog indítani, hogy őket a országban való maradásra bírják.

Magánaton nyert értesülésünk szerint minisztertanács foglalkozott Pop Csicsó Isiván szenátori mandátumának ügyével is és elhatározta, hogy a semmitörvények ismét végzése ellen sem a minisztertanács, sem a szenátus nem tesz további lépéseket. Pop Csicsó tehát nem lesz jogszerint szenátor.

Miről tanácskozik a nemzeti parasztpárt?

A nemzeti parasztpárt központi irodája ma folytatta tanácskozásait. A folytatódó tanácskozásokról hivatalos kommunikét adtak ki, amely szerint a tanácskozással a fűsítő közi forogtak és elhatározták, hogy a tényleges fűsítő a leggyorsabban viszik keresztül mindazokban a megyékben, ahol ez még nem tör-

diák közül csak öt bukott el, ami az összes kisebbségi iskolák közül a legjobb eredményt jelenti, tehát éppen a fordítottja igaz annak, amit a rendelet mond. Ami pedig a román nyelvben való jártasságot illeti, az iskola kuratóriuma elhatározta, hogy meghívja Kolozsvár összes kiváló román kultúrterfijait, győződjenek meg személyesen arról, milyen előrehaladást tettek a növendékek a román nyelvben, hiszen csaknem mindannyian tökéletesen beszélnek románul és győződjenek meg arról, hogy mennyire az állam szellemében történik a növendékek oktatása és nevelése.

Mindent egybevetve, meg kell állapítanunk, hogy ez a rendelet is egyenest folytatás azoknak a rosszindulatú intézkedéseknek, amelyek mesterségesen meg akarják fojtani Kolozsvár zsidóságát ezt az intézményt. Kolozsvári zsidósága azonban nem hagyja iskoláit és minden törvényes eszközzel harcot indít azért, hogy a törvényben lefektetett jogát, az iskola nyilvánossági jogát újból visszaszerezze és haborítatlanul szolgálhassa az új zsidó generáció nevelésének ügyét. Hogy ez a harc sikerrel fog járni, az annál valószínűbb, mert Petrovici közoktatásügyi miniszter több ízben tett ígéretet a kérdés kedvező elintézésére és éppen a rapokban jelentette ki, hogy a kolozsvári zsidó liceumok éppen eddigi működésük alapján emelhetnek igényt a nyilvánossági jog visszaadására.

tént meg. Arról, amiért ezeket a tanácskozással tulajdonképpen megkezdték, a hivatalos kommuniké nem tesz említést.

Az „Adeverul” szerint politikai körök élénken kommentálják azt a hírt, hogy Averescu tábornok és Maniu az elmúlt hét végén találkoztak és hosszabb megbeszélést folytattak. A lap szerint politikai körökben nem bíznak abban, hogy ennek a találkozásnak praktikus haszna lesz.

Tatarescu fellünnésikeltő beszéde

Ploestiben tegnap nagygyűlést tartott a liberális párt, amelyen a központi pártvezetőség részéről Bratianu Vintila és Tatarescu volt miniszterek vettek részt. A gyűlésen Tatarescu nagy beszédet mondott, amelyben foglalkozott az aktuális kérdésekkel és kijelentette, hogy vannak egyesek, akik azt hiszik, hogy a dinasztia rendjét meg lehet változtatni.

— Egyesek, — mondotta Tatarescu — felhasználva azt a körülményt, hogy a király beteg, akinek egészségeért mindannyiunknak imádkoznia kell, lealacsonyító kalkulációba bocsátkoznak. Ha vannak olyan mult- és gyökérszerű pártok, amelyeknek szeszélyeik vannak, nekünk nem lehetnek és megszűnteni kell az összes rendszerető törekvéseket az ilyen szeszélyek ellen.

Január negyediké a Jorga-párti gyűlésen

A jorgista párt tegnap a bukaresti Eintracht-teremben szintén nagygyűlést tartott, amelyen Tarca szenátor, többek között a következőket mondotta:

— Ha a kormány január 4-iki események előtt meghallgatta volna Jorga tanácsait, akkor most nem állott volna elő a jelenlegi helyzet. Az országnak nyugodt és biztos kormányzatra van szüksége.

A gyűlésen maga Jorga nem vett részt.

EZT A SZELVÉNYT A LAP BELSEJÉBEN FELSOROLT KÉRESKEDŐK

LEI 5 LEI

ÉRTEKÉBEN TIZ SZÁZALÉKAIG KÉSZÍTTÉK TÉS GYANANT FOGADJAK EL

ÖSSZEG PÉNZFIZETÉSE

Ex a szelvény érvényes Jan. 2-ig.

Állások a közvéleményben és a külföldi sajtóban

A bukaresti lapok még mindig a sajtószabadságot megsértő kormányintézkedéseket támadják. Mai vezércikkében például az „Adevarul” többek között ezeket írja: „Megmondották nekünk, hogy még távolról se foglalkozzunk

egy bizonyos kérdéssel, mert beszűkítettek. Pedig a kérdés magától is létezik, akár irunk róla, akár nem, a közvélemény pedig élénken foglalkozik vele. De hogyan? Ugy, mint mindazok, akik a sötétben tapogálóznak... A bajt még fokozza, hogy a sajtó, amelynek mégis csak foglalkoznia kellett az ügyvel, olyan óvatossággal, olyan köntörfalzással teszi, — mert nem akarja, hogy elkobozzák, — hogy a közönség ez is különböző magyarázatokra vessen alapul és mindenfeléket hozzáképzél... És ha a külföldi lapok bukar szí tudósítóinak megengednék, hogy szabadon leközlöthessék mind azt, amit a mi sajtók megírna, vége volna a hamis híreszteléseknek, amelyek tendenciózusak, sokszor pedig fantasztikusak és amelyekkel most tele van az egész világsajtó.”

Ugyanerről az oldalról állítja be a sajtó szólás szabadságát a „Dimineata” és a „Lupta” is, amelyek nem tudják megérteni, hogy a kormány miért enged inkább szabad folyást a felőlőlen híreknek, ahelyett, hogy a sajtó útján maguyugtatná a közvéleményt a helyzet tárgyi-lagos feltárással.

Külön minisztériumot kapnak a törvényhatósági joggal rendelkező városok

(Cluj-Kolozsvár, nov. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlament mostani ülésének elején, talán elsősorban kerül tárgyalás alá a közigazgatási reform módosítására vonatkozó törvényjavaslat. A javaslaton azonban alighanem lényeges változások lesznek, amennyiben a kormány valószínűleg visszavonja a Bukarest közigazgatási megszervezésére vonatkozó javaslatát és a fővárost is a többi törvényhatóságok közé sorozza az általános közigazgatási törvény keretén belül.

Ezzel kapcsolatban arról értesülünk, hogy a kormány a törvényhatósági joggal rendelkező városok részére külön minisztériumot fog létesíteni. Az eddigi tervek szerint az új minisztérium élére Bukarest főpolgármestere kerül, aki egyenrangú tagja lesz a kormánynak. A municipiumok minisztere, aki valószínűleg Trancu-Jasi jelenlegi munkáügyi miniszter lesz, tagja intézni az ország összes törvényhatósági városainak ügyeit, amelyeket ilyenformán ki vesznek a belügyminisztérium hatásköréből.

A Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári csoportjának tisztújító közgyűlése

Az iskola ügyét nem szabad pártkérdéssé degradálni

(Cluj Kolozsvár, november 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt tartotta meg ezévi tisztújító közgyűlését az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportja, a tagok nagyszámú érdeklődése mellett. Az ülést Boskovits József elnök nyitotta meg németnyelvű beszéddel, amelyben ifjúsági erőknek a szövetség munkájába való közvetlen bekapcsolódását tartja szükségesnek. Utána Ausländer Lajos alelnök számolt be kimerítő jelentésében a Szövetség egyéves tevékenységéről. Kimutatja, hogy a helyi csoport taglétszáma állandó emelkedésben van, majd ismerteti a helyi csoportnak kulturális, politikai és gazdasági téren nyújtott teljesítményeit. Beszéde után a közgyűlés a régi vezetőségnek a felmentvényt megadja és öttagu jelölőbizottságot delegál az új választások megejtésére. A bizottság tanácskozási alatt Feuerstein Kálmán számolt be az e hónapban Nagyváradon tartott hetedik országgrési cionista konferencia tevékenységéről, határozatairól és a kolozsvári helyi csoport delegátusainak a konferencián végzett munkájáról.

Az új vezetőség

A jelölőbizottság javaslatára azután egyhangu felkiáltással a következő új vezetőséget választották meg: Elnök: Boskovits József. Ügyvezető alelnök: Ausländer Lajos. Alelnökök: dr. Erdélyi Dávid és Hoffmann Jakab. Titkár: Weisz Oszkár. Pénztárnok: Klein Miksa bankigazgató. Ellenőrök: dr. Rosmann Bernát és Sebők Elek. A különböző bizottságok élére a következő referenseket választották meg: Politikai: dr. Schönberger Menasse. Kultur: dr. Hamburg József. Gazdasági: Weinberger Ernő. Szervezeti: Feuerstein Kálmán. Ifjúsági: Kaszner Ernő. KKL: dr. Weisz Fülöp. KH: Grünwald Géza. Palesztinai referensek: Rosenfeld Armin és Fischer Kázmér. Jog-

Zongorák olcsóbbak lettek.

Sikerült egy bécsi zongorarakartár elnyövesen megvennem, amíg a készlet tart, leszállított árak.

Sternberg — Oradea

Bulevardul Regele Ferdinand 14.

védelen: Dr. Schreiber István és dr. Márk Hillel. Megválasztottak ezenkívül egy hatvan tagú választmányt.

Elnöki expozé

A választás eredményének kihirdetése után dr. Fischer József, az Erdélyi Nemzeti Szövetség elnöke emelkedett székére és magvas beszédben vázolta az új vezetőség feladatait. „Az élet dinamikus fejlődése a zsidó nemzeti mozgalomban is az erők differenciálódását hozta létre” — mondotta dr. Fischer József. A mozgalom célja most az, hogy ezeket az eröket az egyetemes zsidó célkitűzések érdekében összekapcsoljuk és egyesítsük. Az szernyi oldalról fenyegetett zsidó érdekek csak ugyi védelmezhetők meg, ha minden erőket és energiákat egy vonalba hozzuk! A Zsidó Nemzeti Szövetség szívből jövő tettekkészséget vár a helyi csoporttól, a Palesztina-munka és főleg a hebraizálás terén. A zsidó közélet fájdalmas problémáját képezi a zsidó gyermekek neveletésének kérdése. Felhívja a helyi csoportot, hogy a VII. országgrési konferencia határozatai értelmében egy éven belül építse fel a kolozsvári héber óvodát, hogy a héber nyelv gyermekeink szíján éledjen fel.

Majd átér a zsidó gimnázium kérdésére s tiltakozik az ellen, hogy a zsidó liceum és a jövő zsidó generáció oktatásának ügyét a hitközségen belüli frakciók kortescélokra használják fel. Ezután a napirenden lévő községi választások kérdésére tért át. Közli, hogy a zsidó választási blokk a kolozsvári zsidóságnak minden árnyalatát felöleli. Dr. Fischer József politikai természetű kijelentéseit lapunk más helyen közöljük.

Dr. Klein Miksa felszólalása

Dr. Klein Miksa bejelenti, hogy készséggel csatlakozik az elnök felhívásához, amely a zsidó erők egyesítését akarja megteremteni. Árulója a zsidó-ügynek az, aki nem követi a zsidó választási blokkot. Utána beszámol a zsidó liceum helyzetéről és felolvassa azt az utóbbi napokban érkezett miniszteri rendeletet, amely a különböző indokokra való hivatkozással a zsidó liceum nyilvánossági jogának megadását megtagadja. Az elmondottakra dr. Boskovits József el-

Leszálltam az árakkal, mert javul a lei és így még több árut adhatok el, mert mindig a vevöm előnyét nézem és így csak egy kevés pénzt kérem, mert sok harisnyát akarok eladni és így szeretnék sok pénzt árulni.

Minden 777 leien felüli vásárlásnál egy női kezításkat adok ajándékba. SIPOS, Cluj, Ferdinand-ut 8 sz.

dök választott, majd Glanz Jakab beszél az iskolakérdés fontosságáról. A Poale Zedek a héber álláspontján van. Dr. Pollák Sándor, majd dr. Kohn Hillel szólnak hozzá a kérdéshez. Utóbbi leszögezi, hogy a zsidó iskola az egyetemess zsidóság létkérdése és annak fenntartása és fejlődése utjából minden személyi akadályt vagy pártkérdést el kell távolítani.

Feuerstein Kálmán a Tarbut visszaállítását javasolja.

Fischer József dr. rezüméjében megállapítja, hogy a gyűlés nem akar a kérdésben határozatot hozni, csupán nyilvántartja azt a zsidó közvélemény előtt. Örömmel látja, hogy az egész kolozsvári zsidóság összefogott a nagy zsidó célok megvalósításában, ami a mozgalom sikerének záloga.

Ezzel az ülést véget ért.

Szenzációs

karácsonyi meglepetés

LOUVRE

női divatruház

Cluj, Piata Unirii 8.

ocassio á jegyzéke!

- 50000 m I-a. cosmanosi masó delén 65 lei helyett csak 37
- 5000 m. francia marocain különlegesség 78 lei helyett csak 49
- 3000 m. I-a. cosmanosi zsinor barbat 92 lei helyett csak 72
- 3000 m I-a angol ing zefir 135 lei helyett csak 72
- 3000 m I-a francia flanel, 80 cm széles, 105 lei helyett csak 69
- 2000 m. „Kasak” különlegesség, 125 lei helyett csak 96
- 1000 m selyem marocain, duplaszéles gyögyörü minták, 390 helyett 220
- 2500 m. Satin de chine selyem, minden szín, csak 173
- 2500 m. Prima „Lajoni” tiszta selyem crepe de chine, minden szín 793
- 5000 m. I-a kelengyevászon 75

Arak csak karácsonyig.

Telefon 8-37.

Kérjük állandó divatkiállításunkat megtekinteni.

Ne felejtessen el vásárolni az Uj Kelet szelvényeivel.

Az amsz

Spinozát a török élénk állítani, első életrehívóját tagadóját. Ennek Spinoza legnépszerűbb theologicus politicus bator (és nem egy állapítókat fűz és ugyanebben keserű megjegyzés is. A történelemírők az igazságtól volna a tudomány nem igaz az semdőség vagy a bellenkezőleg. A z elött és Spinoza kritikuskokat tud is, és hivatásszokanran filologia tudományos alap akarunk időben Spinoza korához dománya is szép kritikai tanulmány Abraham ibn Eskeptikusnak bib talán éppen csak „bibliakritikát.” De bizonyos az, rész és sokkal bibliatudomány ezen a téren ige

Ugyanígy ne bibliától, vagy el. Eppen ellen talmudi zsidóság vinne ennek a tesen megvilágít csak ennyit: A szabad népi élet kájának és egé terméke. A Tal állandó üldözése szolt, széjjel szó luthnak” ugyan terméke. De Sp és etikai gond két probléma k minthogy Spino elötte és még a pontja, kikristá aki erkölcsben mert, természet len, mint egy amelyet a galu lendő üldözésté sorssal, végzett megalkuvást te mud megtagadás egy ösztönszerű lévő tiltakozás ez a megézés élénken bizony gondolkodó mi n ényeket reme galomtól, Rsm zsidó államot). De a Talm Spinoza. Hisz elötte elvetetté szövegét fogad mud gyűlölmé harotól. Gyöz oknál fogva. a bármennyire mindennapi él pedig az volt, den törvénye kapcsolódia, máskép nem irásjel is elég a talmudi kar tassion le. És istentől szárm betűkből-levo a Bibliával eg karaitak péld lehet a Talm az ösforráson harcba a Tal irtette azt, ameddig a B

He

Az amszterdami kiátkozott

III.

Spinozát a történelemírók rendszerint úgy szokták elénk állítani, mint a tudományos bibliakritika első életre hívóját és mint a bibliai zsidóság megtagadóját. Ennek a meglátásnak erős alapot ad Spinoza legnépszerűbb filozófiai írata a „Tractatus theologicus politicus“, amelyben Spinoza valóban igen bátor (és nem egyszer igen hamis) kritikai megállapításokat fűz a biblia szövegéhez és lényegéhez és ugyanebben a könyvében nem egyszer igen keserű megjegyzéseket mond magáról a zsidóságról is. A történelemírók beállítására mégis nagyon messze esik az igazságtól. Nem igaz az, hogy Spinoza lett volna a tudományos bibliakritika első művelője és nem igaz az sem, hogy a nagy bölcs a bibliai zsidóságot vagy a bibliát tagadta volna meg. Éppen ellenkezőleg. A zsidó bibliakutatás már jóval Spinoza előtt és Spinozánál nem kevésbé súlyos bibliai kritikuskokat tud felmutatni. Hiszen maga a Talmud is, és hivatászerűen foglalkozik mégpedig igen gyakran filológiai, régészeti, történelmi és egyéb tudományos alapon bibliakritikával. De ha nem akarunk időben olyan messzire visszanyúlni, a Spinoza korához egészen közel eső idők zsidó tudományai is szép számmal mutat fel komoly bibliakritikai tanulmányokat. Hogy csak egyet említsünk: Ábrahám ibn Fzának, a nagy grammatikusnak és skeptikusnak bibliakommentárjai. A lényeg jórésze talán éppen csak abban van, hogy a Spinoza előtti „bibliakritikát“ „bibliakommentár“-nak nevezték. De bizonyos az, hogy Ibn Ezra nem kevésbé merész és sokkal mélyebbre merülő művelője volt a bibliatudománynak, mint Spinoza és maga Spinoza ezen a téren igen sokat tanult Ion Ezrától.

Ugyanígy nem igaz az sem, hogy Spinoza a bibliától, vagy a bibliai zsidóságtól távolodott volna el. Éppen ellenkezőleg. Spinoza a talmudi zsidóságot tagadta meg. Nagyon messzire vinné ennek a két lényegnek különbözőségét tüzetesen megvilágítani. A megértés kedvéért röviden csak ennyit: A Biblia, az önálló zsidó államban szabad népi életet élő zsidóság etikájának, politikájának és egész lelki strukturájának grandiózus terméke. A Talmud, az állami életétől megfosztott, állandó üldözések közepette országról országra hajszolt, széjjel szórt zsidó népnek, egyszóval a „galutnak“ ugyancsak grandiózus, etikai és politikai terméke. De Spinoza szinte kizáróan állam politikai és etikai gondolkodó volt. Minden írása e körül a két probléma körül forog: politika és etika. És minthogy Spinoza, a maga személyében, talán soha előtte és még soha utána el nem ért ragyogó csúcspontja, kikristályosodása volt az etikai Embernek, aki erkölcsben és igazságban megalkuvást nem is mert, természetes idegenkedést érzett a Talmud ellen, mint egy olyan politikai és etikai tény ellen, amelyet a galut, tehát a szabadság hiánya, az állandó üldözés és hajszolás ellen való védekezés, sorssal, végzetel és hazátlansággal való küzdelem megalkuvást termelt ki a zsidóságból. Spinoza talmudmegtagadása lényegében nem volt egyéb, mint egy ösztönös és talán nem is egészen tudatalatt lévő tiltakozás a zsidó néphazátlansága ellen. (Hogy ez a megértés nem lehetett egészen tudatalatti, élénken bizonyítja az a tény, hogy Spinoza, a nagy gondolkodó milyen súlyos, zsidó államalapító eredményeket remélt a Sabbatai Covi-féle messiásmozgalomtól. Remélte, tehát szerette volna, kívánta a zsidó államot).

De a Talmud megtagadásában sem volt uttörő Spinoza. Hiszen a karaiták már évszázadokkal előtte elvetették a Talmudot és kizáróan a Biblia szövegét fogadták el a zsidóság alapjául. És a Talmud gyűlöletesen került ki a karaitákkal vívott harctól. Győznie kellett egy lényegi és egy külső oknál fogva. Lényegileg azért, mert a Talmud — a bármennyire is nyomoruságos, — de mégis rális mindennapi élet szükségleteiből fakadt, a külső ok pedig az volt, hogy a Talmud minden tétele, minden törvénye és intézkedése, magába a Bibliába kapcsolódott, onnan származtatta magát — és ha másképp nem lehet, hát akkor egy bibliai betű, egy írásjel is elég arra, hogy valamely szabványt a talmudi karizmatika a Biblia szövegétől származtasson le. És mert a Biblia minden betűje szent és istentől származó, ennek következtében ezekből a betűkből levont következtetések is szentek, isteniek, a Bibliával egyenlő értékűek: kötelezők Spinoza a karaiták példájából is tudta, hogy a Talmudot nem lehet a Talmudon keresztül megtagadni. És Spinoza, az ösforráson keresztül, a Biblián keresztül indult harcba a Talmud ellen. És nagyon is jól megértette azt, amit a karaiták nem tudtak felfogni: hogy ameddig a Biblia minden betűje szent és isteni

eredeti, addig következkésképpen a Talmudot is szentnek és kötelezőnek fogja érezni a zsidóság. A Biblia isteni eredetét kell megtagadni és a Talmud önmagától örökül őssze mint egy homokra épített kárvyár. És valójában ebben rejlett Spinoza bibliakritikájának súlyos veszedelmessége. Nem az, hogy a Bibliát emberi agyak művének fogta fel és hirdette: ilyen, vagy ehhez hasonló vélemények már a Talmudban is vannak — és a Biblia tehát tényleg ez mit sem ártott. (Maga a Talmud mondja egyik helyen: „Ijv lo kává voló nivr.“) De a Biblia emberi eredetét kibang-nyo á a Talmudot rendítette volna meg alapjaiban. Már pedig a Talmudra, — bármennyire is keserves galuttermékek is érezte Spinoza és érezzük so' an manapság is, — szüksége volt és van a zsidóságnak — éppen azért, mert galuttermék. A szétszórtas ezer szétszórtaság teremtette ki és a zsidóság egyelőre még szétszórtaságban él. És szétszórtaságban élt Spinoza idején is. Aki a Talmudot éssa alá, és a szétszórtaságban élő zsidó nép életét éssa alá — (s ezen nem változtat még az sem, hogy olyan párat-

Zenemü Lepage-nál

Janul magasrendű szempontok vezeték, mint amilyenek Spinozat vezettek. És az ilyen megnyilatkozások ellen a zsidóságnak védekeznie kell. A nagy anathema nem a Bibliát és nem is a Talmudot, hanem a zsidó nép életét vagy lételemét akarta megvédeni Spinoza ragyogó de még tulajdonképpen korai igazsággal ellen. Majd ha a zsidó nép újra önálló állami és népi életet fog élni, akkor talán revízió alá kerül a nagy chéram is és jut talán négyházi hely a nagy hitagadott földi maradványai számára is a mi földünkön. De addig is állapítsuk csak meg, hogy az amszterdami zsidó község nem tehetett másképpen, kötelessége volt kitartani a kabelebből azt, aki — bizonyára akaratlanul, — de a zsidó nép életgyökerét támadta meg. Mert minden emberi igazság és isteni parancs felett áll a tétel, hogy az élet védelmében minden tettet igazol az erkölcsi világrand. *Gizkaly János*

Borzalmas vasúti szerencsétlenség fenyegette a Simplon-expresszt

A crajova—turnuseverzni vonalon tegnap reggel Balota mellett a Simplon-vonatot nagy szerencsétlenség fenyegette. A vonat 5 órakor indult el Balotáról, amikor a mozdony eldőlő része hirtelen eltört és a földre furdott. A mozdonyvezetőnek sikerült hirtelen megállítani a vonatot és a kiskiklást megakadályoznia. Az utasoknak a nagy ijedségen kívül nem történt bajuk. A vonat 2 óra múlva más mozdonyral folytatta útját. Csaknem végzetes vasúti szerencsétlenség történt a bukarest—brailai gyorsvonattal is, amely Braila mellett összetűközött egy tehervonattal leszakadt és a pályán vesztegelő kocsival. A mozdonyvezető 60 méter távolságról észrevette az utjában álló akadályt és fékezett, de a vonat nem volt oly gyorsan megállítható és a 3 kocsival összetűközött. A tehervonatok összetörték, a gyorsvonat mozdonyja súlyosan megrongálódott, a forgalom 6 óra hosszat szünetelt.

A jasi diákkongresszus elvetette a numerusz klauzuzst és követeli a numerusz nulluzst

Cuza professor szerint le kell számolni a kisebbségi kérdéssel. Cuza lett az elnöke a kongresszusnak

(Cluj-Kolozsvár, november 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az országos diákkongresszus, amelynek alkalmából az ország különböző diák-centrumaiból több ezer delegátus érkezett Jasióba, vasárnap délelőtt a szorított körülmények között nyílt meg. A beérkezett jelentések mindegyikéből a megnyitó ülése formájáról és Cuza professor elől beszédéről adnak képet. Cuza, akit egyhangú proklamációval a kongresszus elnökévé választottak és ezzel az aktuális országos diákvezérré avattak, megnyitó beszédében szokatlan hangot ütött meg. Felhívta a diákokat arra, hogy előbb törvényes uton igyekezzenek érvényt szerezni jogaiknak és csak ha ennek az utnak nem lesz fogadása, akkor nyuljanak más eszközökhöz.

— Csak — mondotta Cuza professor — de a hiba ott van, hogy a jasi egyetem jogi professzora egészen másképpen értelmezi a diákság jogait, mint ahogy azt az általános jogrendszer teszi. Cuza professor ismert szótárában a diákság joga egész más tartalmat és színezetet kap, mint ahogy az az alkotmányrendszereken és törvénykönyvekben is van fektetve. Ő például a tansabdság elvével ellentétben, a diákság jogának tartja a numerusz klauzuzst is és a többi olyan jelszavakat, amelyek egyáltalában nem fedik a tétéles és beikélyezett törvényeket. Ilyen jogokért indít a diákság nevében előbb törvényes uton harcot Cuza, de ennek a törvényes utnak természetesen nem lehet eredménye s ennek az előrelátható eredménytelenségnek esetére már most meghirdeti a jasi professor a „más eszközöket“, amelyeket tulajdonul ismerünk.

A kongresszus szövegétől azonban nem ez, hanem az a határozat, amelyben a diákság most már nem elégszik meg a numerusz klauzuzszal, talán azért, mert egyik másik romániai egyetemen a zsidó hallgatók száma még ezt a mértéket sem éri el, hanem numerusz nulluzst követel, vagyis a zsidó hallgatók teljes kizárását a romániai egyetemről. A diákkongresszus lefolyásáról alábbi tudósítónk számol be:

Delőtt féltíz órakor Pimen moldvai metro polita Tedeumot celebrált a diák-kongresszus delegátusainak. A diákok ezután nemzeti himnuszokat énekelve vonultak fel a nemzeti színházhoz, ahol a kongresszus üléséi folynak. Az útvonalon erős csendőri patrucok cirkáltak, a diák-delegátusok tiszteletére a város ünnepi

diszt öltött, a főutóakon minden házon és üzleten nemzetiszínű lobogó lengett.

A kongresszus, amelyre csak keresztény diákokat engedtek be, féltizenegy órakor kezdődött. Először az egyes diákközpontok elnökei üdvözölték a kongresszust, majd Bogdan Petre, a jasi egyetem rektora tartott üdvözlő beszédet és Petrovici közoktatásügyi miniszter üdvözlését is tolmácsolta, aki a kongresszushoz intézett levelében sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy nem lehetett jelen a gyűlésen.

A kongresszus ezután egyhangúlag Cuza-t választotta meg a kongresszus elnökévé. Cuza hosszú beszédében ismertette a diákmozgalom történetét. Majd arról beszélt, hogy le kell számolni a kisebbségi kérdéssel s ha ő volna a kormány feje, rövidesen végére eszel a kérdésnek. Leszögezte, hogy a diákság nem politikai, hanem a nemzeti kulturát végzi. Majd felhívta a diákokat arra, hogy törvényes uton követelje jogait s csak ha ennek a követelésnek fogadása nem lesz, akkor nyuljon más eszközökhöz.

A diákkongresszus mai ülésén Flori Popescu az elnökség iniciatívájából javaslatot terjesztett a plénum elé, hogy a zsidókkal szemben az egyetemeken a numerusz nulluzst vezessék be. Popescu javaslatát azaz indokolta, hogy a külföldi elismert tudósok és írók is mindenütt azt hangoztatják, hogy az egyetem nemzeti intézmény. A kongresszus a javaslatot egyhangúlag elfogadta.

Meglepo olcsóság a „HELIOS“-nál Cluj, Föter 7.

Gyapju mellény 375.—
 Divatkabátok minden szinben 800 leitöl
 Tartós harisnya 40.—
 Cérna fior harisnya 85.—

Gyermekharisnyák, keztük, valamint gyapju különlegességek **logolcsóbb** bevásárlási forrása.

november 30
 hatok el,
 előnyét
 nézem
 pénzét
 kérem,
 karok
 eladni
 pénzt
 árulni.
 vásár-
 skát adok
 új, Fer-
 beszél az is-
 ale Zdek a
 Sándor, majd
 a kérdéshöz.
 kóla az egye-
 sk fentartása
 slyl akadályt
 visszaállítását
 megállapítja,
 sben határo-
 azt a zsidó
 tja, hogy az
 góit a nagy
 a mozgalom
 petés
 RE
 rii 8.
 éke I
 delén
 37
 önle-
 49
 bar-
 72
 5 lei
 72
 cm
 69
 125
 96
 aszé-
 lyett 220
 min-
 170
 lyem
 700
 55
 nyig.
 itásun-
 n el
 vényeivel.

Hecht-kalapüzem gyárt, fast, tisztit, formál női és ferfi kalapokat Str. Universitatii (Egyetem-u.) 3. Fiókja: Des Str. N. Jorga 1.

Andrássy Gyula váci beszédében az általános és titkos választói jogot követelte

Az agg államférfi szerint a királyválasztás egyenlő a nemzetgyilkossággal. Bethlen Istvan Debrecenben

(Budapest, november 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A küszöbön álló magyar parlamenti választásokkal kapcsolatos programbeszédük során tegnap gróf Andrássy Gyula tartotta meg Vácot beszédét, melynek keretében a legitimisták álláspontját is érintette. Andrássy Gyula többek között a következőket mondotta:

— Többször gondoltam arra, hogy visszavonulok a politikától, de rájöttem, hogy mégsem lehetek egészen passzív, amikor ennyi politikai ellentéttel kell megküzdennem. Programom lényege: hűség a törvényes királyhoz, amit vallani fogok, akár megkapom a váci mandátumot, akár nem. Egy új királyválasztás polgárháborút idézne elő, hazáruhárs és nemzetgyilkosság volna. Gondolhatunk e arra, hogy egy Habsburg főherceget választunk meg királlyá (Albrecht!), aki kész lenne saját családjára elárulásával is megvásárolni a trónt és a zavaros n halászni? Rémes az, még gondolatnak is! A mestani politikai rendszerrel szakítani kell, pozitív alkotmányosságra van szükségünk. A nyitottság helyett szűkös behozandó a titkos választójog. Andrássy után Apponyi beszélt, aki kijelentette,

hogy hajlott korára való tekintettel még jászberényi választói is felmentették a programbeszéd megtartása alól, mert ismerik már ezt a programot. A törvényes király melletti kitarás nem egyéb jogfolytonosságnál. Ha helyébe párt királyt állítanánk, ez rémes következményekkel járna. Bethlen miniszterelnök a királyválasztásban még nem vallott színt, tehát még szavazhatok mellette. Mindig a magyar nép jogainak beteljesedéséért küzdöttem. Azért jöttem ide, hogy kijelentsam: lehetetlen, hogy a törvényalkotás nagy munkájából Andrássy Gyula gróf hiányozzék.

Majd Bekovszky István akart beszélni, de nem kezdte meg beszédét, mert a jelenlevő rendőrtiszt, mivel előzőleg nem jelentette be, hogy beszélni akar, eltoltotta ettől. A tömeg emiatt zajos tüntetést rendezett.

Bethlen István miniszterelnök agitációs körútját ma Debrecenben folytatta, a Nagybáta szálló termében, ahol megtartott beszéde keretében a kormányzat külpolitikai feladatairól beszélt és melyben eddig vázolt programját foglalta össze.

A mexikói kormány katolikus forradalomtól tart

(Mexikó, november 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Annak idején részletesen beszámoltunk arról a kultuszharcról, melyet a mexikói kormány provokált ki azokkal az üldözésekkel, melyeknek éle a mexikói katolikusok ellen irányult. A kormány most számol ezzel a lehetőséggel, hogy december 12-én a legnagyobb mexikói katolikus ünnepségen országsszerte forradalmi jelenségek ütök fel fejüket a katolikusok részéről. A katolikusok ugyanis ebből az alkalmából nagy ünnepségeket terveznek, de a kormány máris intézkedett szíriában, hogy az összes felvonulások és körmenetek eltiltassanak.

Korzózás közben tartóztatták le Varvara Silvát, a szellemes szélhámosot

(Cluj-Kolozsvár, november 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári rendőrség bürokráciájában Draghiciu detektívönök egy választékos eleganciával öltözött, jóméghelyű, intelligens arcú fiatal ember bünyjét állítja össze, akit a véletlen folytán sikerült szombat este letartóztatni. Varvara Silvát a neve az elfogottak, ahinek személyében, amint az beismert vallomásaiból is kiderült, az Erdélyben feltűnő negyszázban működő szélhámos-gárda egyik legkimagaslóbb egyéniségét sikerült ártalmatlanná tenni. Varvara Silvát az osztrák-magyar hadsereg volt főhadnagya sajátkezűleg írja beismert vallomását és szinte fölényes nyugalommal számol be a raffiált ötletekkel keresztyült szélhámoságokról, amelyeket ő maga három csoportba oszt be: kis, középső és nagy bűnökre.

Elmaradt koncertek

Kezdjük előbb a nagyobb tükön. A tavasz folyamán Erdély különböző városiban öles falragaszok jelentek meg. Hirtül adták, hogy a városban közelebből a Vöröskereszt és az „Asociația Principeasa Elena” Ferdinánd király öfelsége védnöksége alatt jótékonykon koncertet rendeznek. Aradon, Temesváron, majd Déván, Medgyeszen, Szegedváron, Dicsőszentmártonban jelentek meg ilyen tartalmu plakátok. A helységeken rövidesen megjelent Varvara Silvát is, mint a fentnevezett társaság főtitkára. Végüljárta a bankokat, nagykereskedéseket, közéleti személyiségeket, előzetes jegyeladást rendezett és ilyen címen mintegy négyszázöttszáz ezer lej gyűltött össze. A koncertek azonban különböző váratlan okok, előre nem látható akadályok miatt mindenütt elmaradtak. Hol a művész lett beteg, hol egyéb deus ex machina játsszók közre. A becsapott emberek feljelentésére ezután körözölevelet adtak ki Silvát Varvara ellen, aki egy ideig eltűnt a

közszereplés láthatáráról. Az a hír járta, hogy az így kicsalt összegekkel Amerikába szökött. Egy jó ötlet és annak kiaknázása

Rövidesen kiderült azonban, hogy Varvara Silvát még mindig az ország területén tartózkodik, sőt az is, hogy újabb ötletei vannak. Romániában évről-évre megjelenik egy vastos könyv „Indicatorul Industrii Romanesti” cím alatt, amely Románia ipari vállalatit öleli fel és azok működését ismerteti. Műtán az iparvállalatok mindegyike hirdetésekkel járul hozzá a könyv költségeinek fedezéséhez, a könyvet a kiadóvállalat ingyen szokta a cégeknek megküldeni. Ezt a momentumot használta fel Silvát Varvara. Nyugtákat csináltatott magának s a könyvkiadók nevében több erdélyi város, így Kolozsvár iparvállalataitól is kisebb-nagyobb összegeket vett fel a könyv ellenértéke címén. Ilyképen Varvara áldozatai lettek a Renner börgyár, a Layda cukrászda, a Tordai üveg- és csokoládégyár, a Sörgyár, a Solvelmüvek stb.

Ezek voltak a nagyobb bűnök, amelyeket Silvát Varvara elismert. Kiseb csoportokban jelentéktelenebb szélhámoságok egész sorozata foglal helyet. Az ilyképpen kicsalt összegek száma pedig meghaladja a fentebbit.

„Ezt a potát én már láttam”

Silvát Varvara kézrekerülése Dobó kolozsvári rendőrigazgató érdeme. Az elfogatás körülményei pedig a mozivásznonra kíváncsók érdekeségűek. Péntek este Dobó rendőrigazgató kiutazott a városba. Ugy rémlét neki, hogy a főtéren korzózó tömegben egy ismerős arcot, Varvara Silvát vonásait véli felismerni. A rendőrigazgató ugyanis a világháboru folyamán együtt küzdött a fronton ugyancsak tiszt minőségben az elfogott szélhámosal. Azonnal le szállt az autóról, Varvara azonban eltűnt a tö-

Staniol

Gyári raktár LEPAE-nál Kolozsvár.

megben. A rendőrigazgató másnap délelőtt az összes kolozsvári szállodákban razziát tartott abban a reményben, hogy a szélhámosot sikerül megtalálni. Itt azonban nem sikerült nyomára jutnia.

Este Debau rendőrigazgató ismét kiment a főtéren korzóra. Alig tett néhány lépést, midőn megpillantotta az elegáns szélhámos, aki ékes szólását éppen egy hölgy társaságában nyogogtatta

„Hogy vagy Debó?”

— Szervusz Varvara! — szólította meg a rendőrigazgató.

— Szervusz Debó barátom — kiáltott fel örömmel a meglepett szélhámos. Hogy vagy? mit csinálsz?

— Köszönöm kérdésed — válaszolta a rendőrigazgató. A törvény nevében ezennel letartóztatlak!

A szélhámos önműsára jellemző, hogy a letartóztatási végzés egyáltalán nem rendítette meg. Sőt. Arra is megkérte a rendőrigazgatót, engedje meg neki, hogy behíserletése előtt egy négyezer lejös különvőségét beinkaszálhassa.

Eznek a kérésének azonban az együtt végigküzdött évek ellenére sem tehetett eleget a rendőrigazgató, aki táviratilag szólította fel az erdélyi rendőrségeket, hogy a Varvarára vonatkozó adataikat juttassák el a kolozsvári rendőrséghez.

A jele választ

(Cluj-Kolozsvár)

tudósítójától. A szélhámos kolo gyülésén, ar junk be, dr terjedelmes tási Biokk választásoka gyalásokat, sikerült Kolocióját magá

— Az E mondotta d közösségi vála det, hogy tási blokkba Ennek a a zsidó jusson a

Az ebben sikkrel vég a Zsidó Vá amennyiben zsidóságának alkalmossá — Ami ez én vélem kezni fogok juttatni:

a jelenleg hogy vál

Kolozsvár b érdekeinek minden poi

(Lond hrt közli, kóvetté. Eg szovjetnek, ják az ang

Zi

Két minis ügyben

(Bucure

Kelet tudós napirend ei sohu főrbb lemondását tznak az miatt. A le hogy beszéd len foglalt a kormány, Tudvale natorát a p szegyenítés sohu főrbb csolatos int hogy szorít szemtitizmus galmát. A k elta szenté És ekkor fe bornok, aki beszédét ne megseggyeny amiből Zire ciákat, min teljssen cél megtartza s

Ki

Főleraka Kapható

Olesó tűzifa

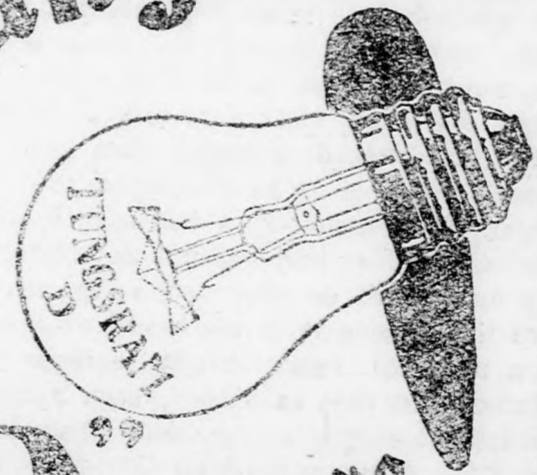
elenkiat 1300 lej. — Kapható

Fischer falelepen

Plata Gării No 2.

(Az állomásnál szemben.)

Tungstram

D Lámpa

Nagy ellenállóképeség!

Kitűnő fényhatás!

Biztos árammegtakarítás!

Felhívjuk b. olvasóink figyelmét az ujonnan forgalomba került Tungstram —D— izzólámpára. Az új Tungstram —D— lámpa egyesíti magában a lámpagyártás technikaijának összes vívmányait. Az izzólámpa lényeges javításával és speciális elhelyezésével az új tekereszt — spirálalatt — fonalu izzólámpa árammegtakarítás mellett egyenletes elosztásu, tiszta fehér fényvel ég és rázkódástásoknak legjobban ellenáll. Az új Tungstram —D— lámpának alakja igau tetszetős és kizárólag avoganeses nélkül kerül forgalomba.

Az új Tungstram —D— lámpa minden jobb szaküzletben kapható.

* Ha Bukarestbe utazik, keress fel a Prima Fabrica Americana rubatelépet Calea Grivita 119.

Triska I. Cluj, Str. Saguna 14.

Elad, vesz, kibérel, becerél **zongorát és pianót** Legelőnyösebb Szigoruan szolid, üzleti elvek. **zongorát és pianót** Legelőnyösebb fizetési feltételek.

Elsőrendű gyártmányok.

Telefon 4-19. **Hosszabb lejáratu havi részletek.** Telefon 4-19.

Érdeklődőket vételkötelezettség nélkül szívesen látunk raktárainkban.

A jelenlegi időpont nem alkalmas arra, hogy választási harcok színterévé tegyük a várost

Dr. Fischer József expozéja a községi választásokról

(Cluj Kolozsvár, november 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportjának vasárnapi gyűlésén, amelyről lapunk más helyén számoltunk be, dr. Fischer József, a Szövetség elnöke terjedelmes expozében ismertette a Zsidó Választási Blokk állásfoglalását a közeledő községi választásokkal szemben, valamint azokat a tárgyalásokat, amelyek eredményeként a Blokknak sikerült Kolozsvár zsidóságának minden frakcióját magában egyesíteni.

— Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség — mondotta dr. Fischer József, — mint az előző községi választások idején, most is arra törekszik, hogy Kolozsvár zsidóságát egységes választási blokkba tömörítse.

Ennek a tömörülésnek a célja az, hogy a zsidó lakosság megfelelő képviselőhöz jusson a városi tanácsban és az állandó választmányban.

Az ebben az irányban folytatott tárgyalások sikerrel végződtek és eredményükhöz sikerült a Zsidó Választási Blokkot teljesebbé tennünk, amennyiben megnyertük osztályokká a város zsidóságának azt a csoportját is, amely a múlt alkalommal önállóan indult a választásokra.

— Ami a közönböző választásokat illeti, az én véleményem az, és ezt a véleményt igyekszem fogok a Választási Blokkban is érvényre juttatni:

a jelenlegi időpont nem alkalmas arra, hogy választási harcok színterévé tegyük a várost.

Kolozsvár közigazgatásában elsősorban a város érdekeinek kell érvényesülniök, amelyek mellett minden politikai szempontnak háttérbe kell

szorulnia. Érték a Zsidó Választási Blokk arra fog törekedni, hogy a többi párttal is elfogadtassa ezen álláspontunkat és így a város minden polgárságát és a munkásságát is magában foglaló egységes lista jöjjön létre.

— A múltkorai választások idején a román nemzeti párttal és a szocialista párttal együtt vonultunk fel.

Nem csinálunk titkot abból, hogy a nemzeti parasztpárt, amely elsőnek ismertette el a zsidóságot politikai kisebbségnek és amely elsőnek kötött velünk politikai megállapodást, ma is minden szimpátiánkat bírja.

Ez a szimpátia azonban nem változtathatja meg ama meggyőződésünket, hogy az adott pillanatban nem szabad, hogy bármilyen kimondott választási harcokkal kockára tegye valaki a városrendjét. Eppen ezért ajánlani fogjuk egy a nemzeti parasztpártnak, mint a szocialista pártnak, hogy keressenek módot az egységes lista megvalósítására. Természe es, ez a békekészség nem jelenti egyúttal azt, hogy a polgárság érdekeit feláldozzunk bármilyen pártérdekért.

Ha az általunk óhajtott egységes lista — a mi hibánkon kívül — nem jönne létre, mi készek vagyunk a harcra is.

— Már most — fejezte be dr. Fischer József — nyomatékosan felhívom Kolozsvár zsidóságát, hogy várja be a Zsidó Választási Blokk vezetőségének határozatait és kövesse azokat minden fenntartás nélkül, még akkor is, ha akaratunk ellenére választási harcba kényszerítenének bennünket.

Trotzkij lesz a szovjet londoni követe

(London, november 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol sajtó ma azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy a szovjetkormány Krasszin helyébe Trotkiját akarja kinevezni állandó londoni követté. Egyúttal felmerült már ez a kombináció, de akkor az angol kormány értékre adta a szovjetnek, hogy nem látná szívesen Trotkij kinevezését. Politikai körökben érdeklődéssel várják az angol kormány mostani álláspontját ebben a kérdésben.

Zirelsohn főrabbi lemondott szenátusi mandátumáról

Két miniszter is válaszolt Madgearu csütörtöki interpellációjára a mozdonyvásárlási ügyben. Viad Aurél intézkedéseket sürget az erdélyi pénzkrisis enyhítésére

(Bucuresti-Bukarest, november 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szenátus mai ülésén napirendre került Cosanda elnök felolvastatta Zirelsohn főrabbinak a levelet, amelyben bejelenti lemondását a szenátusi mandátumáról a szenátusnak az ő beszédére vonatkozó határozata miatt. A levélben Zirelsohn egyben kijelenti, hogy beszédében tisztán az antiszemitizmus ellen foglalt állást és egyáltalán nem célzott sem a kormány, sem annak egyes személyei ellen.

Tudvalevő ugyanis, hogy Kisseny és szenátorát a parlamentben példátlanul áldó megsegényítés érte. A múlt hét csütörtökén Zirelsohn főrabbi a csernevitai merénylettel kapcsolatos interpellációjában kérte a kormányt, hogy szorítsa törvényes korlátok közé az antiszemitizmust, amely felforgatja az ország nyugalmát. A bátorasávu aggasztán beszédét a szocialista szenátorok érthető felzúdulással fogadták. És ekkor felállott elnöki székéről Cosanda főbornok, aki azt indítványozta, hogy Zirelsohn beszédét ne közöljék le a hivatalos lapban. A megsegényítő javaslatot a szenátus elfogadta, amiből Zirelsohn főrabbi levonta a következtetést, minthogy ilyen körülmények között teljesen cátlalannak tartja, hogy továbbra is megtartsa szenátusi mandátumát.

Elnök szavazásra hozta Zirelsohn lemondását, amit a szenátus 80 szavazattal 17 ellenében elfogad.

Carada kéri a kultuszminisztert, terjesszen a Ház elé egy kimutatást azokról paróchiákról, amelyek lélekszáma nem haladja meg városokban a 400, községekben pedig a 200 családot.

Parnia többségi szenátor kifogásolja azt, hogy az erdélyi állami elemi iskolák magyar tagozatához olyan tanítókat neveznek ki, akik nem tudnak románul.

Saturn lényegtelen interpellációjára után áttérnek a napirendre és folytatják a felirati vitát, amelyhez Mostoc és még többen szövegeket hozza.

Az omlóznus Brutinel ügy

A kamara ülésén, amelyen a kormány majdnem teljes létszámban jelent meg, egész sor napirendelőtti felszólalás után Berdescu elnök bejelenti, hogy Lepadatu pénzügyminiszter válaszolni kíván Madgearu csütörtöki interpellációjára. Ekkor azonban feláll

Valeanu közlekedésügyi miniszter és szót kér, mert előbb ő akar válaszolni a „Bruinel-ügyben” elhangzott interpellációra. Kijelenti, hogy a Bruinel-féle szerződés teljesen törvényes. Brutinel jó mozdonyokat szállított nekünk, ame-

Zenemű Lepage-nál

lyekkel gépészeink nagyon meg vannak elégedve. Brutinel nem uszorás, mint Madgearu mondott, hanem egy német pénzügyi konzorcium vezetője, amely finanszírozta a mozdonygyártást, mert a mozdonyokat hitelre kapjuk, holott a gyárak készpénzért szállították azokat a konzorciumnak. Szükségünk van mozdonyokra és áruk sem volt magasabb, mint a rendes világpiacon. A Levante-társasággal létrejött tranzakció után sem drágább a Bruinel-féle szállítmány, mint 1 lej 85 bani (aranyban) kilogramonként, tehát a világpiacon árral megegyezik. Ismétli, hogy ezek a mozdonyok kiűnőek és egyesek eddig több mint 120.000 kilométer utat tettek meg. Akkor amikor arról van szó, hogy kötelességünket teljesítjük akkor nem szabad elfeledkezni a fizetésről sem.

Lepadatu válasza

Lepadatu pénzügyminiszter válaszol ezután a Bruinel-féle interpellációra. Ismerteti az egész ügy történetét és azt a módot, hogyan a párisi Levante-társasággal a tranzakciót csinálták. Kijelenti, hogy az állam súlyosnak találta a pénzügyi helyzetet, amikor a feltételeket elfogadta. A kincstár kénytelen volt az ügynek ilyen rendezésbe belemenni, mert különben nagyobb összegeket kellett volna a cégnek fizetni. Egyébként az egész kérdést meg fogja világítani, amikor az egyezményre titkítás végett a parlament elé hozza.

Brutinel tüntetőleg kivonul

Madgearu a szószékre megy, hogy replikázzon, Brutinel Vintila ekkor ismét tüntetőleg elhagyja a kamarát és a parlament folyosóján Gogával beszélgetve, megvárja a szerződés körülményeit.

Madgearu ismételtén hangsúlyozza, hogy Lepadatu válaszából is ez tűnik ki, hogy sem az országunk, sem a vasútnak nem volt haszna az egész üzletről. Kérde, hogy mi lesz az egymillió 400 millió lejűl, amelyet a vagonrendelésre ráfizettek?

Averssca: Nem Lepadatu költötte a szerződést.

Madgearu: Nem is erről van szó. Ki téríti meg a kincstárnak a differenciákat? Az egész eljárásunk az a látszata volt, hogy Önök szolidaritást vállalnak az elmult kormány rossz tetteivel.

Az erdélyi pénzkrisis

Viad Aurél az erdélyi pénzkrisist teszi szövé és kérde a pénzügyminisztert, milyen intézkedéseket tesznek a krisis eliminálására. Továbbá kérde a kormányt, milyen álláspontot foglal el a liberálisok által az állam és a Banca Nationala jogviszonyára vonatkozólag kötött egyezmény ügyében?

Áttérnek a napirendre, de az elnök konstataálja, hogy a kamara nem határozatképes és ezért az ülést 6 óráig berekeszti.

Hyperol

fertőtleníti, megvéd a torok
fájástól. Illatszír, mint szóviztabletta
is kapható minden gyógyszerárban, droge-
riában és illatszertárban.

— Adrian Cirtiu hangversenye. Egy fiatal, igen tehetséges tenorista mutatkozott be a kolozsvári közönség előtt: Adrian Cirtiu, aki debütálással teljes mértékben meghódította a közönséget. Hangnagysága meleg színekben bővelkedik, előadóművésze megkapó és éneke a felsőbb regiszterekben erőteljesen cseng. Puccini festőáriáját sok melegséggel és átérzéssel énekelte, amelyen meglátszott, hogy a fiatal énekes gazdag érzésvilággal rendelkezik. Szép sikert ért el Donizetti egy énekszámával; a „Zaidónó” börtönáriájával pedig kivételesen erős drámai képességeit csillogtatta meg. Hasonló sikert ért el a „Carmen” áriájával. A közönség meleg tapsokkal honorálta a fiatal énekes művészetét, akinek kivételes sikerében Lehmann Mária szoprán-énekesnő is osztozott, aki néhány énekszámot adott elő szépen, stílusosan.

Ki akar szép lenni?

Szépítő leányok, műjofollos asszonyok, patlanáros férfiak szépek lesznek, ha **Mária széplő krém-et** használnak. Hatásért felelős! Fehé.ít Ártalmatlan, **Ára 30 L.**

Főlerakat: Császár gyógyszerár, Tg. Mures, Albina-palota, 8 téglolnyel díjmentes postai székülés. Kapható Clujon: Rózsa-drogueria, Aradon: Wojtek és Welsz drogueria. Oradlea-Mare: Apollo drogueria

vember 10
Kolosvár.
delelőtt az
fát tartatott
most sikerül
ált nyomára
kiment a
ést, midőn
aki ékes-
regyogtatta
gy Debó?
tta meg a
kiáltott fel
gy vagy?
ta rendőr-
letartóz-
5, hogy a
rendítette
rigergatót,
előtt egy
zálhassa.
yűtt végig-
eleget a
ta fel az
ára vonat-
ári rend-
Telefon 1300 sz.
den
fel a
Calea

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátsági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Főszerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai napról

Kedd
6687 Kiszlöv 24.
Csanukka
első estje
1926 november 30

— A csucsa hősök temetése, amelyről már megemlékezett az Uj Kelet, ma dében ment végbe impozáns keretek között. A hősök nemzeti zászlóba burkolt hamvait hatalmas gyászmenet kísérelt utolsó utjakra, amelyen polgári és katonai hatóságok, egyesületek képviselői és az összes kolozsvári iskolák hallgatói vettek részt. A gyászmenet a tordai úti temetőbe kísért a román rép szabadságharcának áldozatait, akiket a város által felajánlt díszsírhelyre földeltek el.

— A német extrónörökös visszautazott Németországba. Doornábel jelentik: Az extrónörökös Vilmos exosászár rövid látogatása után tegnap visszautazott Németországba.

— Elégített Krasszin holttestét. Londomból jelentik: Tegnap délután hamvasztották el Krasszin holttestét. A gyászszertartáson az angol munkásság nagy tömegei vettek részt. A diplomáciai testület és a Foreign Office képviselői tegnap délelőtt együttesen fejezték ki részvételüket a szovjet követésén.

— Zsidó közélet Székelyudvarhelyen. Tudósítónk jelenti: Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség székelyudvarhelyi csoportja november 27-én tartotta meg ezévi rendes közgyűlését. A jelentések elhangzása és a felmentvény megadása után az új vezetőséget választották meg, amely dr. Kálmán József elnökkel szelén, nagyjában a régi maradt. A következő évre Salamon Jecónak, a Bariszia nevében részletesen előterjesztett indítványaként egy a belső, mint a külső munkára vonatkozóan, de különösen a Palesztina-munka szélesebb alapkra való feltételének kihangsúlyozásával új, nagy szabáru munkaprogramot fogadott el a közgyűlés. A székelyudvarhelyi csoport eddig is kivette részét a munkából és megvan minden remény arra, hogy az új évben az eddiginél is szebb eredményeket fog felmutatni. Ugyancsak november 27-én számolt be Gottesmann Vilmos és Hirsch Jenő a nagyváradi konferenciáról, részletesen ismertette annak lefolyását és a hozott határozatok fontosságát. A kis Aviva és a kis Bariszia december 5-én, vasárnap este nagy és változatos műsorral Chanuka-ünnepélyt rendez. A Chanuka-ünnepély iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

— A Palesztinahivatal közleményei. Tudomására hoztuk mindazon palesztinai polgároknak, akik „Laissez Passerrel” tartózkodnak itt, hogy Laissez Passerjük csak ez év december 31-ig érvényes. Ha Laissez Passerjüket eddig még nem hosszabbították volna meg, sürgősen küldjék be a Palesztinahivatalba, mely a konzulátusnál meghosszabbítja december 31-ig. 2. A legközelebbi hajó december 4-én indul Constantától Palesztinába.

— A máramaroszigeti állami tanítóképző új igazgatója. Tudósítónk jelenti: A máramaroszigeti tanítóképzőnél megválasztott igazgatói állás betöltéséről a napokban intézkedett a közoktatási minisztérium, amelyben Micu Aurél tanárt nevezte ki az intézet igazgatójává. A kinevezés híre az egész városban kellemes impressziót keltett, mert Micu Aurél közneveltségnek és a város tiszteletének örvendő személyiség Szigeten. Micu ugyanis, aki eddig is a tanítóképzőben működött mint tanár, tudását és tekintélyét minden alkalommal az általános közérdek szolgálatába állította.

* Ha Bukaresbe utazik, keresse fel a Soc. Anon. fost M. Neumann ruhatelepét Calea Victoriei 37.

— A Cionista Világszervezet központi irodája meg van elégedve a Zsidó Nemzeti Szövetség működésével. Vermes Ernő gyár-igazgató, a temsári cionista mozgalom kiváló vezetője a napokban Londonban járt, ahol látogatást tett a Cionista Világszervezet központi irodájában. A londoni központban híjeltettek Vermes igazgatónk, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ezévi működése teljesen kielégítő volt. Nagyon örvendettek tartják a sékelkező erdélyi munkáját és remélik, hogy a kolozsvári központi és a körzeti irodák további példás munkája mellett az erdélyi mozgalom a legszebb fejlődésnek indít az elöle.

— Eljegyzés. Brocher Irenke Bistriza és P. L. Csok Ferenc Piatra Neamt, jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Tanb Zsenka Barnád és Weisz Hermann Filás, november hó 23-án tartották eljegyzésüket.

— A máramaroszigeti helyi csoport Chanuka-ünnepélye. Tudósítónk jelenti: Várcsuzerte trüái érdeklődés előzi meg a Zsidó Nemzeti Szövetség máramaroszigeti helyi csoportjának szerdán, december 1-én, a Kultur-palota nagyterében rendezendő Chanuka-ünnepélyét. Az ünnepély rendezője kiváló szakértelemmel válogatta össze a névszámokat. Minden jel árallott szél, hogy ez az ünnepély ez évad egyik legművészebb kultur-eseménye lesz a máramaroszigeti zsidóságunk. A kolozsvári központ képvisletében dr. Marton Ernő, Giszkalay János és dr. Kómer Ármia a Kereka Kajemet erdélyrészi vezetője érkeznek Szigetre. Helyi szereplők a következők lesznek: dr. Sternberg Aladár, a helyi csoport elnöke dr. Fried Ábrahám társelnök, valamint Riegler Gitta és Freund Sári.

* Orvosi hír. Dr. Wertheimer Mendel szülész, nőgyógyász, quars és diethermia kezelését megkezdte. Rendel: Str. Regina Maria (Deák Ferenc) 48. Délután 8-6.

* Kézizálogot képező szörmebudák, szörmesportkabátok különféle szörmeárak csak rövid ideig, vételáron alul is eladók. Megtekinthetők Cluj, S. r. Regina Maria 48 (volt Deák Ferenc u.) I. em. balra. Delelőtt 9-1-ig délután 4-6-ig.

* Az ország legnagyobb és minőségileg legkiválóbb és legismertebb ruhagyára Anglo Romana rt. Média. Eszköpeny, borkabát és mindennemű férfidivat különlegességek.

Bármily zeneművet
legelőcsöbön raktárról szennal szállít
Révész Béla, zeneművész
Marosvásárhely. Kérjen árjegyzéket.

Estélyi és alkalmi ruhákra áttört és szines him-
zések, billiáns és díszfestések bord-
rés plüssék párisi minták után készülnék a
„Műhimző Szalon”-ban Str. Memorandului
(Unió-u.) 15. emelet

— Kérek 1 lejt. Ugy szeretném a K. K. L. perselypályázatát megnyerni.
— No és ha nem nyered meg? A zsidó nép mindenestire nyer rajta.

Zenemű Lepage-nál

PONT

A bajnokság fináléja

Félbeszakadt és döntetlen maradt a KAC—Universitatea mérkőzés. A Makkabea győzelme. Meglepetések a külföldön

A vasárnapi KAC—Universitatea mérkőzés a váratlanul lecsapott hó és hideg idő miatt nem váltotta be a hozzáfűzött várakozásokat és nem volt befejezhető. Az ország többi részében azonban még visán futbaloznak és a külföldön is zavartalanul folynak tovább a mérkőzések. A vasárnapi sporteseményekről szóló tudósításainkat alább adjuk:

Kolozsvár. Universitatea—KAC 0:0. A napközbeni őszi időjárás után sűrű és fojtó köd ereszkedett le november utolsó vasárnapjára, a kolozsvári futballbajnokság őszi fordulójának fináléjára, amely a KAC és Universitatea csapatait állította egymással szembe. A hideg és a köd érezhetően befolyásolta a játék szépségét és végül a mérkőzés idősebbi befejezését tette szükségessé. A 70 percig tartó mérkőzés alatt a csapatok nem játszották ki teljes formájukat: általában az Universitatea mutatkozott egyszerűbbnek és jobbnak és esetleges győzelme nem lett volna megérdemelt.

Különösen a második félidőben dominálta a mezőnyt az U. jobb taktikája és tempóirása. Jakobi szigorú, de abszolút korrekt bírója volt a mérkőzésnek, amelynek elmaradt husz percét valószínűleg csak a tavasz folyamán fogják lebonyolítani a csapatok.

Haggibor ifj.—Husos ifj. 2:0 (1:0) A Haggibor fiatal ifjúsági gárdája tegnap délután hatodik győzelmét aratta a bajnokságban és ezzel a második helyre lépdötte fel magát. Mindkét gólt a bravurosan játszó Weisz lötte, kivüle Bermanu, Lebovits és a Goldner—Salig—Gombos közvetlen védelem váltak ki a győztes csapatból.

Husos—Akademia 2:0 (1:0) II. o. bajnoki.

Videki eredmények:

Nagyvárad. NAC—Törökvs 3:2 (1:0), barátságos, bíró dr. Morar. A vezetőgőlt az első félidőben Szemere lövte, majd a II. félidőben Gránbaum és Stróck Albi háromra szaporítják a NAC góljait. A játék utolsó félidőjében a Törökvs kap lábra és Török és Sternberg két góllal szepít az eredményen.

Makkabea—Amatőr 2:1 (1:1), bajnoki, bíró Szántó. A mérkőzést megsemmisítés folytán játszták újra, az első eredménye 3:1 volt az Amatőr javára.

Nagyszalonta. Bihorul CFR Nagyvárad—NSC 3:3 (2:1) bajnoki, bíró Krüger.

Arad Gloria CFR—CFR Piski 3:1 (2:0) bajnoki, bíró Mányá.

AMTE—CAMP 2:1 (2:1) bajnoki, bíró Volsánzky.

Zombolya. Kadima—ZsTK 2:0 (1:0) barátságos.

Temesvár. Kinizsi—ZsSF 10:0 (6:0) bajnoki.

Külföldi eredmények:

Bécs. Hakoah—Vienna 3:3 (3:1). A vasárnapi bajnoki mérkőzés a lendületbe jövő Hakoah újabb sikerét eredményezte. A most legjobb formájában lévő Viennával szemben az első félidőben már 3:1-re vezetett a Hakoah-tizenegy és az egész mérkőzés alatt méltó ellenfele volt a bajnokaspiráns Viennának. A további eredmények a következők:

Ausztria (Amatőr)—FAC 6:1 (3:0).

Simmering—BAC 1:0.

Rapid—Wacker 3:1 (1:0).

WSC—Rudolfshügel 0:0.

Budapest. Bástya Szeged—Hungaria 1:0 (0:0). A Hungaria sehogy sem tudja összeszedni magát, különösen csatársorának akcióképtelensége kirovó. A második félidő 43. percében Varga lövi a győztes gólt. A Bástyában Weber szenzációsan játszott.

FTC—Sabaria Szombathely 2:0. Az FTC végleg fölényben van, de Weinschrdt nagyszerűen véd. A gólokat Rázó és Kohut lötték.

Vasas—Budai 3:3 0:0.

Kispest—Nemzetiek 0:0.

Legelőcsöbön **fest, tisztít UNIO, Cluj** Fióká let Str. Barițiu 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Moșilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. Telefon 877

E rovatban k
nem

Értésitem a
mat képező
Schwartz Mih
tudomásra hoz
nyen reveszen

A u. ó. kö
Magyar-utca-bar
gából társam,
Sighetul-M

Lab
ing. Theo

**Dreher-
leges**
Ba
mos

Uj Mognyll
fűszer, cser
Str. Regina
árllási forrás.

Bauch
az ősi szezon
hebedő-
és mozik
azonkívül nag
bok, har

Mieőtt őszir

Gond
cipőáruházát

ci
a legelőcsöb
cipőkben na
Cluj, Calea
postával szer
Ferd

NYILTTÉR

E rovatban közöltékért a szerkesztőség semmi nemű felelősséget nem vállal

★

Értesítés.

Értesítem a r. é. közönséget, hogy a tulajdonomat képező „Regele S. punik”-t átengedtem Schwartz Mihály kovácsmester urnak. Egyben köz tudomásra hozom, hogy nevezett nevemben semmi néven reverendó üzletet nem köhat.

Frisch Béla

A r. é. közönség tudomására hozom, hogy a Magyar utcában levő Basch és Schmeck-féle bodegából társam, Basch Géza ur hívált.

Sighetul-Marmati, 1926. november hó

Schmeck Adolf

Laboratorul LEO
ing. Theodor de Stipek, Ghimbav—Brasov

Dreher-Haggenmacher sörkülönlegessége — dupla maláta

Bak-Sör

most került forgalomba

Uj Megnyilt Robert Sturm Megnyilt Uj fűszer, csemege és cukorkaüzlete, Cluj Str. Regina Maria 36. Legolcsóbb bevásárlási forrás. Speciális csemegekülönlegességek.

Bauch Ernő üzletébe az őszi szezonra gyönyörű perzsa, szím-gobelin, hevedő-kézimunkák érkeztek és mozaik, azonkívül nagy választék csipkék, gobok, harisnyák és kozytyákban.

Mielőtt őszi cipőt vásárolna, saját érdekében keress fel

Gonda Testvérek

cipőáruházát, hol a legszebb, legdivatosabb

cipőket

a legolcsóbb árban szerezheti be. Iskolai cipőkben nagy választék. — Üzletek: Cluj, Calea Regele Ferdinand No 25. a főpostával szemben. — Oradea, Gal. Regele Ferdinand 5. Park szálloda.

KÖZGAZDASÁG

Mégis felülvizsgálják az erdélyi vállalatok nacionalizálását?

(Timisoara-Temesvár, november 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amint ismeretes, nemrégiben az a hír terjedt el gazdasági körökben, hogy a kormány tervezte a kisebbségi vállalatoknak és pénzintézeteknek revízióját annak megállapítására, hogy eleget tettek-e mindazonban a nacionalizálási törvényben foglalt intézkedéseknek. Ezt a hírt, amely érthető konsternációt keltett az erdélyi és bánáti vállalatok körében, később megcáfolták.

Ezzel szemben — amint megbízható helyről értesülünk — a Legfőbb Gazdasági Tanács megbízta a legújabb Menedzser-pénzügyminiszterhelyettes már össze is állította azt a tanácsot, amely a kisebbségi bankok, biztosító intézetek és gyárvállalatoknak a revízióját fogja végrehajtani.

A bizottság elnöke Faar Livius temesvári iparfelügyelő, tagjai Popovici kereskedelmi felügyelő és Hajdu Zoltán bankigazgató.

Ez a bizottság, — értesülésünk szerint — a napokban kezdi meg munkáját. Tanulmányozni fogja a részvénytársaságok helyzetét, azok belső

adminisztrációját és a személyi kérdéseknél ellenőrzi azt, hogy a nemzeti érdekek is biztosítva vannak-e vagy sem. Még fogja vizsgálni ezenkívül, hogy milyen iparágaknál szükséges a külföldi tőke, melyet a kormány ezzel az intézkedéssel védeni akar, nehogy megbízhatatlan vállalatok kapjanak külföldi tőzést, melyet a kormány szívesen lát ugyan, de ellenőrizni akarja, hogy hol és hogyan van érdeke, mert nézete szerint a külföldi tőke nem mindig szolgálja az állam érdekeit és szándékait, hanem a gyakran exportból származó jövedelmet külföldön hagyja s így abból az államnak nincs semmi haszna.

A bizottság kivételéről és az ellenőrzés mielőbbi megkezdéséről szóló hírt a fenti konferenciák ellenére is csak fenntartással közöljük, mert nem hisszük, hogy a kormánynak az volna a célja, hogy felesleges zaklatásokkal súlyosbítsa a csatlós területek ipari és kereskedelmi életét, amely az általános gazdasági helyzet rosszabbodása folytán amúgyis a legkritikusabb körülmények között van.

Január elsején új fogyasztási adókat léptetnek életbe

Mit tartalmaz a föld, ház és fogyasztási adókra vonatkozó új törvényjavaslat

(Bucaresti Bukarest, november 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adtnak már arról, hogy a pénzügyminisztérium javaslatot készített elő az egyes fogyasztási adók felemelésére, valamint a föld és házadó felemelésére.

A törvényjavaslat, amelyet a pénzügyminiszter már be is terjesztett a legfőbb törvény-előkészítő bizottsághoz, a földadóra vonatkozólag úgy intézkedik, hogy 1927 január elsejétől kezdve az 1923 évben megállapított kataszteri jövedelem háromszorosát vetik ki földadó címén. Ezt a kivételt hivatalból fogják elvégezni és úgy a földművelőknek minden bejelentési kötelezettségük.

A házadónál az eljárás a következő:

A háztulajdonosok kötelesek bejelenteni házbirtokokként külön-külön, hogy mennyi tényleges bért szednek. A bejelentéshez csatolni kell az igazoló iratokat, szerződéseket. Az adóbevételest azonban ennek dacára házról házra járva eszközlik a bizottságok, amelyek a tulajdonos által lakott lakások bérértékét is megállapítják. Ezen megállapításnál azonban Erdélyben az 1914 évi házbirtokjövendelmének legfeljebb 9 szorosát vehetik. Ha pedig a ház 1919 utáni szerzemény, a vételár lesz irányadó, oly módon, hogy annak 5 százaléka fogja képezni az adó alapját.

Az egyes fogyasztási adók felemelésére vonatkozólag a javaslat a következőket állapítja meg:

A fogyasztási adó 1927 január elsejétől petrólsom után kg.-ként 1 lej, nehéz benzín után 40 bani, cukor után 4 lej (eddig 1 lej volt), mosószóda után 3 lej, ecetszesz után 8 lej, táblaolaj után 3 lej, ásványvizek után 60 bani, tea után 3 lej, kávé 3 lej, pótkávé 1 lej, déligyümölcsök (citrom, narancs) 1 lej, szemes kakaó 1 lej, őrölt kakaó 3 lej, rizs 50 bani, növényzsír után 1 lej 50 bani lesz kilogramonként. Ezen áruk közül raktáron lévő készleteket be kell majd jelenteni a fogyasztási adókülönbözöt utólagos befizetése céljából.

¶ Fokozatosan egészen eltörlik a gabona exportdíját. Brailából jelentik: Tegnap zajlott le Brailában a mezőgazdák országos kongresszusa, amelyen a kormányt Maister és Garofid miniszterek képviselték. Az üdvözlések után Garofid nagy expozé tartott, amelyben kijelentette, hogy fokról-fokra egészen el fogják törölni a gabona exportdíját. Majd arról beszélt, hogy a földművelésügyi minisztérium törvénytervezetet készít elő, amely olcsó hitelhez juttatja a mezőgazdaságot, a kormány pedig utat nyit a külföldi tőkének, hogy a lej stabilizálásáig ily módon is elősegítsék.

¶ Megnyilt a kisiparosok bukaresti országos kongresszusa. Bukarestből jelentik: Tegnap nyit meg Bukarestben a Trancu Jasi munkügyi miniszter által összehívott kisipari kongresszus, amelyen az ország valamennyi ipari

Tőzsde

A belföldi piacon az irányzat sailárd, erősen emelkedő deviza áruk mellett. A kereslet fokozódott, ezzel szemben csökkent a kínálat. Zürichben 290-es nyitási árfolyamáról a lej zárlatban 280-ra esett. Az árakat alább adjuk:

Devizák	Valutapiac 1926 november 29 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3515—3535	—	—	531	363	13769	13675	65287	1929
Newyork	187—188	518 ¹ / ₂	518 ³ / ₈	2752	187	71330	70880	3385	—
London	912—917	2514 ¹ / ₂	2514 ¹ / ₂	133 ¹ / ₂	907	3436 ³ / ₄	3436 ³ / ₄	164125	48503
Páris	665—675	1885	1890	—	670	2610	2596	123 ³ / ₄	364
Milano	775—785	2215	2205	117	785	3044	3020	144 ³ / ₈	429
Prága	557—560	1536	1535	81	549	2114	2099	—	296 ¹ / ₄
Budapest	378—384	72 ⁵ / ₈	7360	—	2600	—	9924	474 ³ / ₈	—
Belgrad	—	915	914	—	320	1253 ³ / ₄	1250	5975	177
Bukarest	—	290	280	1500	—	374	375 ¹ / ₂	1817	—
Varsó	—	57 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	—	—	7910	7860	875 ¹ / ₂	—
Bécs	2650—2680	7315	7310	—	2615	10063	—	477 ³ / ₈	—
Berlin	4450—4470	123 ¹ / ₈	12315	—	44 ¹ / ₂	16958	16828	803 ⁷ / ₈	—

Száz lel árfolyama: Zürich (utó) 280, Páris 15.—, Budapest 37400, Bécs 37550, Prága 1817

szervezetei és ipartestületei képviseltették magukat. A kongresszumon Trancu Jasi miniszter kifejtette, hogy ha a nagyipar herkulesi erejével elnyomja a kisipart, a kisiparnak teljes erejével harcolni kell ellene. Az erők egyesítése a legsürgősebb probléma, mert az új különböző törvények alatt szétforgácsolódik az iparosság ereje. A miniszter beszéde után Jocs iparoktatási referens az iparkamarák, szükségességéről, Gheorgescu asszony az iparosasszonyok nevében beszélt. Több felszólalás után az új kisipari örvénytervezet előkészítésére, az államszegély és oktatás kidolgozására hat szakosztályt küldött ki a kongresszus.

Hirdetmény

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság részvényeseinek 1926. november 28-án tartott rendkívüli közgyűlése az intézet részvénytőkéjének 250.000 drb 100 lej névértékű, bemutatásra szóló új részvény kibocsátása által 25.000.000 lejre 50.000.000 lejre való felemelést határozta el olyképen, hogy ezen 250.000 drb új részvényből 150.000 drb részvény bocsátassék ki azonnal, a további 100.000 darabot pedig az igazgatóság az általa alkalmasnak talált későbbi időben bocsátása ki.

A most kibocsátásra kerülő 150.000 drb új részvényre az elővételi jogot t. részvényeseinknek a következő módon ajánljuk fel:

1. Minden öt darab régi részvény alapján három darab új részvény vehető át.

2. Az új részvény átvételi árfolyama 170 lej, melyből részvényenként 100 lej a részvénytőke, a 70 lej részvényenkénti felfizetésből befolyó 10.500.000 lejből pedig 9.000.000 lej a tartalékalap és 1.000.000 lej a nyugdíjalap javára fog fordíttatni.

3. Az elővételi jog 1926. december 1-től 1926. december 31-ig bezárólag minden hétköznapon az intézet pénztáránál, valamint fiókjainál Désen, Dicső-szentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen, továbbá az Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztárnál Nagyenyeden, a Nagyvárad Takarékpénztárnál Nagyváradon, az Udvarhelymegyei Takarékpénztár r. t.-nél Székelyudvarhelyen, a Torda-aranyosmegyei Takarékpénztár r. t.-nél Tordán és a Szászrégenvidéki Takarékpénztár r. t.-nél Szászrégenben, a hivatalos órák alatt gyakorolható, amikor a régi részvények (szelvényív nélkül) számgjegyzék kíséretében lebélyegzés végett bemutatandók. Ezen határidő lejártával a régi részvényesek elővételi joga megszűnik.

4. A kibocsátandó új részvények 1927. január 1-től kezdődőleg részesülnek az üzleti eredményben.

5. Az új részvények átvételi árának befizetése a következő részletekben teljesítendő:

Fizetendő:

a) az első részlet fejében az elővételi jog gyakorlásakor az 1926. december 31-ig járó 10 százalékos kamat levonása mellett, részvényenként 40 lej, továbbá részvényilleték és kiállítás költség fejében darabonként 5 lej,

b) a második részlet fejében 1927. január 1-től 31-ig részvényenként 40 lej s ezenfelül a befizetett összegnek 1927. január 1-től a befizetés napjáig járó 10 százalékos kamata;

c) a harmadik részlet fejében 1927. február 1-től 28-ig részvényenként 40 lej s ezenfelül a befizetett összegnek 1927. január 1-től a befizetés napjáig járó 10 százalékos kamata;

d) a negyedik részlet fejében 1927. március 1-től 1927. április 1-ig bezárólag részvényenként

50 lej s ezenfelül a befizetett összegnek 1927. január 1-től a befizetés napjáig járó 10 százalékos kamata.

A részletfizetésekre kitűzött napokon több, vagy valamennyi részlet egyszerre is kiegyenlíthető a fentiek szerint megállapított kamat felszámítása mellett.

6. Az egyes részletek és azok kamatai pontos befizetésének elmulasztása az elővételi jog hatályának elvesztésével jár s a befizetett részletek a tartalékalap javára fognak elszámoltatni.

7. Lebélyegzés után a régi részvények azonnal visszaadtnak s az új részvényekről pedig ideiglenes elismervények adtnak ki. melyek az igazgatóság által hirdetményileg közzétett időponttól kezdve új részvényekkel fognak kicseréltetni.

Cluj—Kolozsvár, 1926. évi november 28-án.
Az Igazgatóság

B. by és buby-frizuráknál nélkülözhetlen

**hajvágó-
gépek**

már 125 lejtől feljebb kapható
Kun Mátvás Fia
üzletében, Cluj (Kolozsvár) Calea Victoriei 2.

Nagy Chanukai vásár a „Safruth“ ban
Cluj, P. M. Viteazul 39.

Mélyen leszállított árak. Ritka kedvező alkalmom. — A legalkalmasabb chanukai ajándékkönyvek.

1 Héber lottojáték 40 lej. Héber képeskönyv 40 lej. Sfath Ameru Héber nyelven 128. Palesztinai képes album (54 kép) 350. Palesztinai fali térkép 120/180 cm. 250 lei. Dabnow: Weltgesch. des Jud. Volkes (I—IV.) kötetenként 550 Jüdiache Jugendsuchen, 8 könyv 1 dobozban 120 Herzl: Zion. Schriften 180 lei. F. des Leben Th. Herzl 75. — És az összes raktáron levő könyv és papírunk rendkívüli olcsó áron lesznek árusítva.

Csak 926 december 9-ig.
Postai megrendelésre prompt eszközünk.

Déri szücs Cluj
Str. Memorandului 3.

**Legrégibb
Legmegbízhatóbb
Legmodernebb**

Telefon 12-12.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A kolozsvári román opera heti műsora
Szerda: Aida (Rad. mes szerepében Apo. tele. cuval.)
Péntek: Carmen (Don Jozé szerepében Ap. tele. cuval.)

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei.

Antónia. A második jubileuma felé közeledő Antónia kedden részben új szereposztással kerül színre. A címszerepet most is Poor Lili fogja játszani. Új lesz a cocotte szerepében Székelyhidyi Adrienne, Gyuri szerepében Hoykó, Barker kapitány szerepét Tolnay Andor fogja játszani.

Gól: sport-vígjáték. Aki a sportot szereti, bizonyára törni fogja magát jegyért a csütörtök esti premíerére. A Gólnak Budapesten óriási sikere volt. Tárnya t. i. a sport-életből van merítve. Jegyek már várhatók.

A Rosé-Quartett hangversenye. A legnagyobb zenei szenzációt igéri a színház műsora pénteken este háromnegyed 9-kor. A világvárosok hangverseny-pódiumán is különleges ünnep mikor a Rosé-Quartett hangversenyezik. Jegyekről tanácsos előre gondoskodni.

Heti műsor

Kedd: Antónia. Részben új szereposztással. Poor Lili főllépésével. Napi bérlet 27. szám, A. Sorozatszám 163.)

Szerda: Muzikus Ferkó. (Operette ujdonság 13 ad-szor. Lengyel Irénnel, Nemesyi Lillivel, Tolnay Andorral, Ilhász Aladárral. Napi bérlet 27. szám, B. Sorozatszám 164.)

Csütörtök: Gól. (Sport-vígjáték. Ujdonság előző. Premierbérlet 29. szám. Sorozatszám 165.)

Péntek 7 órákor: Gól. (Ujdonság 2-szor. Napi bérlet 28. szám, A. Sorozatszám 166.)

Szombat 3-kor: A Neszty-fiu esete Tóth Marival. Hetedik ifjúsági előadás, igen érdekes helyarákkal. Bevezető előadást tart: Csopolti L. Jós. Sorozatszám 168.)

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarul közzétett egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állás-keresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja 1000 lejtől kezdődő. Eljogyzást hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Megbízható utazó tisztviselőt keres a „Múlt és Jövő“ szerkesztésége, némi biztosítékkal, magas jutalékkal. Cluj, Str. Reg. Maria 32.

Keresek a bevároshban jobb szoba-konyhaslakást Cim a Fraternitas nyomdában, Str. B r n L. Pop 10.

Jobb o th. házból való nő háztartáshoz kerestetik, meleg otthonra vágyók köldjék ajánlatukat méltosra, Ludasra.

Fértekt német levelező, ki gépen is ír, kerestetik. Ajánlatokat „Gyárvalahat“ jelgére a kiadóba. 2108

Kiadó
1 szoba és konyha, 2 szoba és konyha, vagy 3 szoba konyha: lakás a város legszébb helyén, újonnan épült házban. Értekezhetni 12—2 óra közt Petőfi-u. 18. Az udvarban hátul.

Kifutóint
felvesz a „Fraternitas“ nyomda, Str. Baron L. Pop 10

Hirdessen
az Uj Keletben!

Eladó

822 m² telek, szoba-konyha és spicz (fahól) a Székely-telepen. Ára 75 ezer lej, ebből 24 ezer tőbör, mely havi 1000 lej részletben fizethető. Értekezni Cal. Victoria No 89. Házfelügyelőél.

Jeruzsálemi tanítóképzésben egy évet végzett diák héber és irodalom órákat ad (tuch talmud etc.) Cim a kiadóban.

Barmizwah tanítványok elő észitek és ottatpkszerénydíjazás mellett. Érdelklődni „Barmizwah“ jelgére a kiadóhivatalnál. 2094

Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárol a
Tacámul
szűstáru és evőeszközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassay-utca) 10

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
357, 228 és 1047

Cluj, K. Sz. — — — — —

Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassay-utca) 10

1926 december 1

1926 december 1

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek

Apró hírek